

conegut, a suposar un gòt. *IZMAGAN 'despoderar', format amb el productiu prefix IZ- o UZ-, que és també gòtic i dels altres dialectes germànics, amb funcions que es recobreixen bastant amb les del ll. EX-; germanisme que pendria tot seguit la forma romànica *ESMAGARE (EXM-).

DERIV.: *Desmai* [Belv.; *desmayo*, DTo.; *esmai*, freqüent des de Desclot i Muntaner]; en el sentit de 'salze de branques caigudes', Lab. 1839; «m'estich sota un *desmay*, plora que plora», Verd., *Jocs Fl.*, 1873. *Desmaïament*. *Desmaïadament*. *Esmaiament*, J. Roig (*Spill*, 14260). La variant *esmaït* la trobem en cat. només en la Cròn. del Cerimoniós: «vengueren en lo dit setge vint galeres que lo senyor rey En Jaume hi tramès, de la qual cosa los enemichs foren molt *esmaïts* e començaren a tractar parlament» (52); apareix en cast. en un parell de poemes del S. XIII (DCEC), assegurada per la rima en: «despertaron al conde, que era ya dormido, / ante que él veniesse el culuebro era ydo: / falló todo el su pueblo como muy *desmaýdo*», Fn. González, 468c; es tracta d'una modificació heteròclita, deguda a influències secundàries: en català, pogué contribuir-hi l'ascendent de sinònims com *esferèit* i la de combinacions equívokes com la que presenta el subjuntiu *esmay* en la frase d'Eiximenis citada supra.

¹ Grans arcaïsmes, grafia oriental, sembla llengua literària del S. xv, MilàF, *Romllo.*, 14.16. — ² Recollida per Pau Piferrer, sembla del S. xvii, MilàF, *Romllo.*, 113.17.

Desmallar, V. *malla* *Desmamador*, *desmamar*, V. *mama* *Desmamparar*, V. *mampara(r)*, *emparar* (PARAR) *Desmanar*, V. *manar*

Desmancalar-se (JRuyra) 'privar-se, quedar incomplet': hi ha contaminació de *mancar* però actuant no pas sobre *desbançar* (ni l'alterat *desbanccalar*), com diu AlcM, mots amb ben poca semblança de sentit, sinó damunt *descabalar-se* (de *cabal*, CAP), que significa precisament el mateix que *desmancalar-se*.

Desmandar, V. *manar* *Desmanec*, -negament, *desmanegar*, -negat, V. *màneg*, *manegar-se* (MA) *Desmanotat*, *desmanyat*, *desmanyotat*, V. *manya*

Desmargar, occitanisme ocasional rossellonès per *desmanegar* (oc. *margue*=cat. *màneg*).

Desmarrat, V. *marrar* (MARRIR)

Desmarricar, on es combinen *desmarrat*, *desmarrir* (AlcM, s. v.) i un congènere de l'aran. *esbarricà* 'esbarriar'.

Desmarxar, V. *marxar*, *marcar* *Desmasia*, *desmasiat*, V. *més* *Desmembrar*, V. *membre* i *membrar* (MEMÒRIA) *Desmemoriar*, -riat, V. *memòria* *Desmenjador* (Griera, en AlcM) sembla ser barbarisme ocasional per *mingitori* *Desmenjament*, *desmenjar*, -jat, V. *menjar* *Desmentiment*, *desmentir*, V. *mentir* *Desmenussar*, V. *menut*

Desmerèixer, *desmèrit*, V. *merèixer*

Desmerxar, on sembla haver-hi un encreuament, o més exactament confluència antiga de *desmerèixer* i *marxar*, *desmarxar*.

Desmesia, *desmesiat*, V. *més* *Desmesura*, *desmesurat*, V. *mesura* *Desmigolar*, confusió d'*espigolar* amb *esmicolar* *Desmillorar*, *desmillorat*, V. *millor* *Desminyonar*, V. *minyó* *Desmoderat*, V. *moderar* (MODE) *Desmonetitzar*, V. *moneda* *Desmonyoflat*, V. *manyofla*=*manyopa* (MA) *Desmoralització*, *desmoralitzar*, V. *moral* *Desmossar*, V. *mos* (*mossegar*, MORDRE) *Desmot*, *esmotar*, V. *mota* *Desmunt*, *desmuntar*, V. *muntar* (MUNT) *Desnarigat*, V. *nariu* (NAS) *Desnarit*, V. *desnerit* (NEGRE) *Desnaturalitzar*, *desnaturalar*, V. *natura* (NÉIXER)

Desnebir 'despatxar', 'desagafar', sembla derivació o deturpació popular del tecnicisme jurídic-administratiu *inhibir* (potser partint d'un vulgarisme *ennebir*=*inhibir*), contribuint-hi la influència de *desniar-se* 'sorgir o desprendre's d'un cau, desarredossar-se' (AlcM, § 2a).

Desnegar, V. *negar* *Desnegrar*, V. *negre* *Desnerit*, V. *negre* *Desniar*, *desnierar*, V. *niu* *Desnivell*, *desnivellar*, V. *nivell* *Desnoellar*, *desnobelar*, V. *nus* *Desnonament*, *desnonar*, V. *no* (és clar que no ve de *donar*, AlcM, amb el sentit del qual no hi hauria lligam; la variant *desdonar*, recent i minoritària, és dissimilació de tipus banal, facilitada per *donar*).

Desnossar, alteració de *desossar* per influència de *desnuar* (i els seus derivats *desnuegar*, *desnuïllar*).

Desnotar, V. *nota* *Desnú* (variant rara en català, avui usada per alguns amb influència del cast. *desnudo*), V. *nu* *Desnuador*, *desnuar*, V. *nus* *Desnuocar-se*, V. *nuca* *desnu(e)gar*, *desnuïllar*, *desnugar*, V. *nus* *Deso*, V. *desar* *Desobediència*, *desobedient*, *desobeir*, V. *obeir* *Desoblidar*, V. *oblidar* *Desobligar*, V. *obligar* (LLIGAR) *Desocupació*, *desocupar*, V. *ocupar* *Desoir*, V. *oir* *Desolació*, *desolar*, -lat, V. *solaç* *Desonir* 'deshonar', V. *onta* (fr. *honnir* × *deshonrar*) *Desopilació*, *desopilar*, V. *opilar*

Desopitar, sembla resultar d'una combinació d'*esgotar* amb *pit* i *dessopitar* 'donar d'alta', 'llevar la sospita de malaltia'.

⁴⁰ *Desorar*, deu ser mala lectura de *desonrar* en el sentit antic de 'injuriar' (HONOR).

Desorbitar, -itat, V. *òrbita* *Desordenació*, *desordenar*, -nat, *desordre*, V. *orde* *Desorganització*, *desorganitzar*, V. *orgue*

⁴⁵ DESORI, alteració de l'antic *desodi* 'discòrdia, desconcert', derivat de *odi*, format amb el prefix intensiu *des-* que ha usat el llenguatge familiar per intensificar en forma redundat el sentit de mots de caràcter negatiu (*deseñemic*, *desoblidar*, *desinquietud*, etc.); la -d- es canvià en -r- per la influència conjunta de la dissimilació, de *desordre* i del sufix -ori. □ 1.ª doc.: *desodi*, 1500-10 (*Brama d. Ll.*), i pron. *dezoxi* c. 1390; *desori*, 1673, Pseudo-Boades.

Aquesta evident etimologia, ja apuntada per Spitzer (*Mittgn. a. d. rom. Phil.*, Hamburg, 1917, iv, 16), no ofereix dubte possible i tots els erudits que n'han escrit després no han fet més que divagar amb dubtes immotivats, contactes secundaris i pistes impossibles.⁴

⁶⁰ Bastarà quasi repetir els textos més antics per mos-